

OSKAR BRAATEN

Våre store diktere har aldri sett noe godt i byen og i det livet byens folk lever. Mye kom det vel av at dikterne ikke hørte hjemme her, at de var innflyttere. Ofte bare gjennomreisende som stoppet her en kortere eller lengre tid.

Knut Hamsun sultet her, og de «byfolk» han hadde omgang med var vel like rotløse i byen som han selv. Skildringene av byen og dens folk ble deretter. Johan Fredrik Vinsnes' «Et gatekryds» gir sig ut for en skildring av menneskene og livet et steds på østkanten av byen, men alt avhenger jo av øynene som ser. Og synsvinkelen ovenfra og ned fortegner alltid bildet. Sigrid Undset har gitt sanne og sterke bilder av livet innen visse befolkningslag, de lag som vi tidligere ofte kalte det velklede pro-

letariatet. Nils Collett Vogt elsket byen og sang dens pris, etterfulgt av Olav Bull. Men byen var bare byen vestafor Akerselva. Og menneskene var ikke arbeidsfolk, men tilhørte middelstanden, embetsstanden eller den intellektuelle del, studenter og kunstnere.

Det skulle bli Oskar Braaten som i litteraturen viste det lesende publikum at østafør elva levde det også mennesker. Og han skulle også vise at elva, det var ikke bare en lortbekk som rant tvers gjennom byen. Gjennom hele Oskar Braatens litterære produksjon går det en varm undertone av kjærlighet til det folket han selv kom fra og til Sagene og Akerselva. Han bruker ikke alltid silkehansker, ofte er handa både ru og hard, men en merker ømheten og kjærligheten selv om en «innfødt» av og til kunne ergre sig over behandlingen.

Det var arbeidsfolk på Sagene, det var fabrikkjentene på Hjula og Graah, og hjemmene og livet deres, Oskar Braaten skildret. Sannere og varmere enn noen annen i norsk litteratur. Han brukte levende modeller, og mange Sagene-folk kjente både sig selv og andre igjen i fortellingene og skuespillene. Ikke slik at hans skildringer virket ubehagelige og sårende for noen. I sin kunst tegnet han så levende bilder av typer at folkefantasiaen med letthet kunne arbeide videre og gjøre skikkel-sene identiske med levende mennesker.

Oskar Braaten var født i Sandakerveien 12, og helt fra guttedagene levde han midt oppe i det livet og blant de menneskene han senere skulle skildre. Her nedover Sandakerveien og over Beyerbrua gikk hver mårra og kveld strømmen av jenter — unge og gamle — til Hjula og Graah. Og i gården ovenfor der han ble født var det dansesalen «Afrika» lå. (Gården het nå egentlig Asia, gud vet hvorfor Oskar Braaten søkte å maskere det riktige navnet.) Og litt nedenfor lå og ligger ennå «Hjemmet» som Oskar Braaten kalte både Borgen og Ulvehiet. Her fløy onga, snørrete og barbeinte, og lekte på Russløkka eller badet og seilte på flåte på Myradammen. Om vinteren var her den herligste anledning til seierløping, til plumping med etterfølgende juling når far kom hjem etterat det hadde tuta på fabrikken.

Det var dette miljøet Oskar Braaten var født i og kjente bedre enn noen annen. Derfor ble hans miljø- og menneskeskildringer så ekte og sanne. Det var ikke ovenfra og nedad han så på menneskene, det

var ikke innflytteren som skildret et fremmed miljø. Dette var hans *egen* by, hans *egne* folk. Og derfor ble han Oslo-dikteren fremfor noen, Sagenes dikter.

Språket som Oskar Braaten brukte var folkets eget språk, saftig og kraftig i rein, uforfalsket Oslo-tone. Derfor ble også hans dramatiske arbeider for scenen en folkesuksess av de sjeldne. Det samme var tilfellet med de norske filmene som var bygget over hans arbeider. Det var ikke tilfeldig at de største filmsuksessene norsk film har hatt, det var filmene «Den store barnedåpen», «Bra mennesker» og «Ungen».

Det er både fortjente og ufortjente som får gater kalt opp etter seg her i byen. Men ingen kan være mer fortjent til å få sitt navn foreviget med ei gate her i Oslo enn Oskar Braaten. Og det må være ei gate på Sagene. Og en dag blir det vel høve til å få et monument over Oskar Braaten, en enkel stein med en portrettmedaljone eller ei byste. Og den må stå på den vesle grønne flekken ved Sagene skole hvor veien svinger ned til Beyerbrua. For det var nedover denne vesle bakken alle hans skikkelser engang fløy med matspanna sine tidlig om mårran, når dampfløytene ulte fra Hjula og Graah. Her og ingen annen stad må Oskar Braaten, folkelivsskildreren fra Sagene, få sitt minnesmerke.

Oslo i august 1939.

Kr. Aamot.